Z judikatury Nejv. a Nejv. správního soudu.

Pojištění nemocenské, invalidní a starobní.

Sděluje dr. J. Lašťovka.

K pojmu lesních zaměstnanců podle § 25 zákona č. 221/1924 Sb. z. a n.

Výměrem ze dne 5. září 1927, č. 30.647, vyhověla okresní správa politická v N. stížnosti obce města N. do výměru okresní nemocenské pojišťovny v N. ze 14. května 1927, č. 4591, jímž odepřela provésti odhlášení jedenácti lesních zaměstnanců města N., a zrušivši výměr ten, uznala právem, že zmíněná pojišťovna byla povinna provésti zmíněné odhlášky, poněvadž zaměstnanci, o něž jde, jsou na základě ustanovení § 25 zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n., pojištěni u zemědělské nemocenské pojišťovny v O., jejíž obvod rozšířen byl dnem 1. května 1927 i na soudní okres n-ský, a nejsou v důsledku toho od uvedeného dne již pojištěni u okresní nemocenské pojišťovny v N. Zemská správa politická v Praze naříkaným rozhodnutím nevyhověla odvolání stěžující si pojišťovny a potvrdila výměr úřadu I. stolice z jeho důvodů, podotknuvši k vývodům odvolání: »Konaným šetřením bylo zjištěno, že dotyční dělníci byli zaměstnáni výhradně při jarních kulturách v obecních lesích města N. jako dřevaři, při vysazování lesních stromků, upravování lesních cest, kácení stromů a pod. a bylo toto zaměstnání jejich jediným pramenem výživy v dotyčné době. Obec n-ská má 242 ha lesa. V tomto lese pracují celoročně průměrně 3 dělníci. Na jaře při kulturních pracích jest zaměstnáno průměrně 40 dělníků po dva měsíce. Dělníky tyto nedodává obec n-ská, nýbrž najímá je sama lesní správa obce n-ské na dobu potřeby. Není tudíž správné tvrzení okresní nemocenské pojišťovny v N., v odvolání uvedené, že by dělníci u n-ské obce byli dirigováni z jednoho městského podniku, na př. obecního pivovaru, elektrárny, biografu atd., do druhého, a zejména nejsou lesní dělníci přidělováni jinam, neb naopak z jiného obecního podniku do lesa. Les města N. jest sice částí jeho podniků, avšak je to podnik aktivní a má také svoji vlastní správu. Z uvedených skutečností vyplývá, že jde o zaměstnance lesní, a jest tudíž pojistná povinnost zmíněných dělníků v lesích obce N. u zemědělské nemocenské pojišťovny v O. ve smyslu §§ 2 a 25 cit. zákona odůvodněna.« O stížnosti, kterou na toto rozhodnutí podala okresní nemocenská pojišťovna v N., uvážil Nejvyšší správní soud toto: V tomto případě nejde o otázku, zdali zaměstnanci, v naříkaném rozhodnutí uvedení, podrobeni jsou vůbec pojistné povinnosti podle zákona ze dne 9. října 1924, č. 221 Sb. z. a n. Na sporu jest pouze pojistná příslušnost těchto osob, totiž zda jsou podle zákona pojištěni u stěžující si pojišťovny neb u zemědělské nemocenské pojišťovny v O. Pro vyřešení tohoto sporu rozhodným je předpis § 25 cit. zákona, jenž v odstavci 1. stanoví, že zaměstnanci zemědělští a lesní, kteří nejsou pojištěni u žádné z nemocenských pojišťoven, uvedených v §§ 26 až 29, jsou pojištěni u zemědělské nemocenské pojišťovny, v jejímž obvodě vykonávají práce nebo služby uvedené v § 2. Podle stálé judikatury tohoto soudu, jež došla výrazu na př. v nálezech Boh. A 2225/23, 2747/23, 3212/24, 3226/24 a j., jest rozuměti pojištěncem zemědělským a lesním takového zaměstnance povinně pojištěného, jenž koná práce v podniku zemědělském nebo lesním, t. j. takovém, jehož předmětem je zužitkování, resp. vzdělávání půdy zaměstnavatelovy k docílení plodin (rostlinných surovin). Tento

právní názor byl sice vysloven za platnosti nemocenského zákona z r. 1888 k výkladu jeho § 12, kdežto dnešní spor jest posuzovati podle shora cit. zákona č. 221/1924; než oba tyto zákony užívají stejného výrazu ve spojitosti celkem stejné a zákon č. 221/24 nemá ustanovení, jež by tomu bránilo, aby právního výkladu, uvedeného v cit. nálezech, nebylo použito plně i na pojištění podle tohoto zákona. Poukazujíc na cit. § 25, vyzdvihuje naříkané rozhodnutí ony okolnosti, z nichž čerpalo závěr, že zmínění zaměstnanci jsou zaměstnanci lesními ve smyslu tohoto předpisu. Uvádí, že osoby ty ve sporném období byly výhradně zaměstnány v obecních lesích města N., rozlohy 242 ha, majících vlastní lesní správu. Tím úřad vytýčil zcela jasně, které okolnosti podle jeho názoru charakterisují zaměstnance ty za zaměstnance lesní podle § 25. Námitka stížnosti, že žalovaný úřad neřeší vůbec otázky, kdy zaměstnanci podléhají povinným pojištěním u zemědělské a kdy u okresní nemocenské pojišťovny, jest proto bezdůvodná. Žalovaný úřad, jak právě dovozeno, zjistil kriteria, jež měl za rozhodna pro vyřešení sporné příslušnosti k zemědělské nemocenské pojišťovně. Uznal-li, že tato příslušnost jest určena tím, že práce pojištěním povinné byly konány v lesním podniku města N., byl při výkladu pojmu zaměstnance lesního ve shodě s uvedenou judikaturou tohoto soudu, které se ostatně i stížnost sama dovolává. Stížnost ovšem popírá správnost úřadem zjištěných skutkových premis. Uvedený skutkový podklad pro svůj závěr, že uvedené zaměstnance je kvalifikovati za zaměstnance lesní, čerpal žalovaný úřad — jak zřejmo z naříkaného rozhodnutí a předložených správních spisů — ze seznání zaměstnanců samých, kteří potvrdili, že v kritické době konali práce jen v lesích města N., a dále ze zprávy četnické stanice v N. z 19. října 1927, č. 3647, kterou skoro doslova pojal do důvodů naříkaného rozhodnutí, kterážto zpráva zejména uvádí, že dělníky pro práce v n-ských lesích nedodává obec, nýbrž že si je najímá sama lesní správa obce n-ské, takže se nezakládá na pravdě, že by dělníci u n-ské obce byli dirigováni z jednoho městského podniku do druhého, zejména nikoli do lesa a že les města N. má svou vlastní správu. Nemohl proto Nejvyšší správní soud shledati, že by uvedené zjištění žalovaného úřadu, že osoby ty ve sporném období byly výhradně zaměstnány v obecních lesích města N., rozlohy 242 ha, majících vlastní lesní správu, nemělo opory ve spisech. Výsledky provedeného šetření, zejména i citovaná seznání zaměstnanců a zpráva četnické stanice č. 3647, byly stěžující si pojišťovně sděleny přípisem okresní správy politické v N. z 26. října 1927, č. 42.643, k nahlédnutí, zaujetí stanoviska a vyjádření. Stěžující si pojišťovna na to přípisem z 12. listopadu 1927, č. 11.381, se vyjádřila v ten smysl, že město N. nelze považovati za podnik zemědělský, ježto převládá průmyslový charakter většiny podniků uvedeného majitele. Ani slovem však nepopřela správnost zmíněných průvodů, netvrdila a nedokazovala odchylnou skutkovou podstatu. Pak ovšem neměl úřad podnětu k dalšímu šetření a mohl se pro svá zjištění spokojiti citovanými, protistranou nepopřenými deposicemi svědků a četnické stanice. Popírá-li stěžující si strana teprve ve stížnosti správnost zjištění, že dělníci při lesním hospodářství města N. byli výhradně zaměstnáni při jarních kulturách jako dřevaři, při vysazování lesních stromků, upravování lesních cest, kácení stromů atd. a že zaměstnání to bylo jediným pramenem jejich výživy, jest námitka ta nepřípustna podle § 5 zák. o správním soudě proto, že námitka tohoto obsahu nebyla vznesena během řízení správního. V dalším stížnost, uznávajíc, že v daném případě jde o podnik, jejž vlastní obec N., dovozuje, že »obec tato nemůže býti nikdy sama pokládána za podnik zemědělský, a to proto, že vedle 242 ha lesa jest majitelkou velmi rozsáhlých podniků hospodářských a výdělečných, jako elektrárny, pivovaru, biografu, hotelu »Beránek«, velkostatku ležícího v Pruském Slezsku, který je pronajat, a lesní hospodářství tvoří jen malou část jejího hospodářského a výdělečného podnikání«. Veškeré tyto podniky dlužno

prý pokládati za jeden hospodářský celek, jehož správu obstarává jednotný orgán, t. j. městská rada, resp. obecní zastupitelstvo. Námitce té lze zajisté rozuměti jen tak, že stěžovatelka okolnosti, že obec N. jest majitelkou řady různých podniků a hospodářství, přičítá s hlediska § 25 ten účinek, že lesní hospodářství města N., poněvadž převládá průmyslový charakter ostatních obecních podniků, jest pokládati za součást podniku průmyslového. Dedukce ta nejen, že nemá opory v zákoně, není ani logická. Při hodnocení povahy podniku s hlediska cit. § 25 rozhodují, jak bylo vpředu vyloženo, jen objektivní znaky podniku samého, t. j. zda předmětem podniku je zužitkování či vzdělávání půdy zaměstnavatelovy k docílení plodin, nikoli však subjektivní moment a nahodilá okolnost, že několik podniků má jediného majitele, a jak majitel správu těchto v jeho ruce spojených podniků si zařídil. Nepotřebuje zajisté bližšího výkladu, že lesní hospodářství zůstává lesním podnikem i tenkráte, když lesní hospodář jest ještě majitelem podniků průmyslových. Je-li však pro řešení předmětného sporu nerozhodno, jaké podniky město N. vlastní vedle lesního hospodářství, pak není ani vadou řízení, když žalovaný úřad po této stránce nekonal šetření. Konečně stěžovatelka ještě poznamenává, že obec n-ská v lesních podnicích upravuje cesty, kteréžto zaměstnání jest podrobeno pojištění jak nemocenskému, tak i úrazovému. Vytýká, že nebylo úřadem zjištěno, zdali dřevaři, o něž jde, v nedostatku jiného zaměstnání nekonali práce spojené s úpravou cest. Výtka vadnosti je bezdůvodná, ježto při výslechu zaměstnanců bylo zjišťováno, zdali pracovali také na úpravě lesních cest. Po stránce věcné jest pak námitka ta nepřípustna podle § 18 zákona o správním soudě, poněvadž při nedostatku bližšího vysvětlení nedává seznati, kam stěžovatelka námitkou tou směřuje, ježto se nedá předpokládati, že by úpravu lesních cest nepovažovala za práci v lesním podniku. Z těchto úvah bylo stížnost zamítnouti jako bezdůvodnou.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 14. dubna 1930, č. 5922/30.)

Řízení.

Stížnost vznáší především námitku, že stěžovatel přijal Josefa Starička jen na zkušební dobu bez platu, takže mezi nimi nevznikl smluvený služební poměr, následkem čehož Staříček nemocenskému pojištění ani nepodléhal. Námitku podobného obsahu vznesl již v řízení správním. Žalovaný úřad sice o námitce tohoto obsahu výslovně nejudikoval, tím však, že vyslovil, že J. S. vstoupil u stěžovatele do zaměstnání, podléhajícího nemocenskému pojištění, mlčky uznal námitku stěžovatelovu za irrelevantní. Přešel-li žalovaný úřad mlčením námitku, jež je zřejmě lichou, nemůže v postupu takovém Nejvyšší správní soud shledati podstatnou vadu řízení (srov. Boh. A 1866/23).

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 20. února 1930, č. 2657/30.)

Pensijní pojištění.

Podává min. rada dr. Bronislav Wellek.

I.

K založení pojistné povinnosti pensijní stačí služební poměr; není třeba, aby smluvené služby byly skutečně vykonávány.

Zemská úřadovna I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze prohlásila, že R. G. ve svém zaměstnání u firmy E. S. jest povinen pojištěním podle zákona ze dne 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n. K námitkám, jež proti výměru tomu podala firma, zemská správa politická vyslovila, že R. G. pensijnímu pojištění nepodléhal. Odvolání, které